

Raadsvoorstel

Commissievergadering	: Samenleving
Titel	: Uitbreiden doelgroep energietoeslag 2023 van 120% naar 140% van het wettelijk sociaal minimum (WSM)
Onderwerp	: Energietoeslag 2023
Portefeuillehouder/Teamleider	: E. Verhagen / H. Dekkers
Extern zaak ID (zaakcode)	: 0085160838

Datum collegevergadering

22 november 2022

Voorgesteld besluit

1. De inkomensgrens voor de uitkering van de energietoeslag 2023 te verhogen van 120% naar 140% van het wettelijk sociaal minimum (WSM).
2. Voor inkomens tussen 120% en 130% een bijdrage van € 750 en voor inkomens tussen 130% en 140% een bijdrage van €500 vast te stellen.
3. Hiervoor € 700.000 beschikbaar te stellen, met dien verstande dat het een open einde regeling betreft, waarbij de uiteindelijke kosten hier van kunnen afwijken zowel in positieve als in negatieve zin.
4. Deze kosten te dekken uit de Algemene Reserve.

Openbaar

Ja, actief + persbericht

Inleiding

Om de hoge energierekening voor een deel te compenseren is voor huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum door het Rijk in 2022 een uitkering in het leven geroepen in de vorm van een energietoeslag. Het kabinet heeft op 20 september 2022 aangekondigd dat de eenmalige energietoeslag van € 1.300,00 opnieuw beschikbaar wordt gesteld in 2023 voor inkomens tot 120 van het WSM. Omdat de energiecrisis niet alleen de laagste inkomens treft wordt de regeling verruimd voor inkomens tot 140% van het WSM. De extra kosten die daarmee gepaard gaan worden door de gemeente gedekt. De verhoging van de inkomensgrens energietoeslag 2023 maakt onderdeel uit van een brede aanpak energiearmoede.

Argumenten

1.1 Een grotere groep inwoners wordt getroffen door de sterk gestegen kosten voor energie

Er komen steeds meer signalen van inwoners die door de hoge energierekening lastig rond kunnen komen waardoor financiële problemen (kunnen) ontstaan. Niet alleen inwoners met de laagste inkomens hebben moeite om rond te komen, maar we zien ook dat andere inkomensgroepen getroffen worden door hoge energielasten waardoor betalingsachterstanden ontstaan. Door de energietoeslag beschikbaar te stellen voor een bredere groep willen we financiële problemen beperken en voorkomen dat inwoners verdere schulden oplopen.

1.2 Door de verhoging van de inkomensgrens kunnen meer inwoners een aanvraag indienen

In 2022 lag de grens voor de energietoeslag op 120% van het WSM. Daarbij sloten we aan bij het advies van het Rijk. Gemeenten hebben echter de beleidsvrijheid om de hoogte van de toeslag en de inkomensgrens anders vast te stellen. Van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt.

Inwoners met een inkomen tussen 120% en 140% van het WSM kunnen in 2023 een aanvraag doen. Omdat we als gemeente niet over de inkomensgegevens beschikken van onze inwoners is het lastig om een inschatting te maken van het aantal te verwachten aanvragen boven de 120% norm. Op basis van CBS cijfers en eerdere onderzoeken over het armoedebeloid gaan we vooralsnog uit van 1000 extra aanvragen bovenop de aanvragen in de groep tot 120%. Het uiteindelijke aantal aanvragen kan afwijken. Het zouden er meer of minder kunnen zijn.

2.1 De verhoging van de inkomensgrens biedt financiële compensatie voor de doelgroep die niet tot het minimabeleid behoort.

De mogelijkheden voor de gemeente om de koopkracht van inwoners te versterken is beperkt. Er is daarom gezocht naar de mogelijkheden binnen de (tijdelijke) regeling van de energietoeslag die kan worden aangepast om mensen tijdelijk van extra inkomsten te voorzien. Dit is redelijk snel en eenvoudig uit te voeren en komt ook deels ten goede komt aan groepen die normaal niet in aanmerking komen voor ons minimabeleid.

Inkomens tot 120% ontvangen €1300. Dit is het bedrag dat het kabinet ter beschikking stelt aan gemeenten. Het budget zal aan het gemeentefonds worden toegevoegd. De middelen worden toegevoegd aan de bijzondere bijstand ten behoeve van uitvoerings- en productkosten.

Voor de doelgroep tot 140% wordt een lager bedrag vastgesteld. Enerzijds omdat dit een eerlijker principe is en anderzijds om we ook via andere maatregelen maatwerk willen leveren waarvoor ook middelen nodig zijn. Inkomens tussen 120% en 130% ontvangen € 750 en inkomens tussen 130% en 140% ontvangen € 500.

3.1 De verhoging van de inkomensgrens voor de energietoeslag 2023 brengt extra kosten met zich mee

Op basis van de schatting van 1000 extra toekenningen en op basis van een gelijke verdeling tussen de inkomensgroepen boven de 120% gaan we uit van een schatting van €700.000 aan meerkosten. Het betreft echter een open einde regeling, waarbij de uiteindelijke kosten hier van kunnen afwijken zowel in positieve

als in negatieve zin. In deze raming zijn tevens de extra uitvoeringskosten voor het behandelen en afhandelen van de nieuwe aanvragen meegenomen.

Kanttekeningen

1.1 De energietoeslag is een compensatie maar biedt geen totaaloplossing voor financiële gevolgen van de energiecrisis.

Hoewel het uitkeren van een energietoeslag kan bijdragen aan een oplossing voor problemen die ontstaan door de hoge energieprijzen is het slechts één van de acties als het gaat om de bestrijding van 'energiearmoede'. De energietoeslag staat niet op zichzelf. De toeslag zal niet voor iedereen afdoende zijn en ook niet voor iedereen toegankelijk, ondanks de verhoging van de inkomensgrens.

Als gemeente doen we wat we kunnen om financiële problemen door hoge energielasten te beperken. Binnen de mogelijkheden en verantwoordelijkheden wordt ook gewerkt aan een bredere aanpak van energiearmoede. Hierin werken het fysieke- (duurzaamheid) en het sociale domein nauw samen. Het doel is om samen met maatschappelijke partners, organisaties en inwoners mensen 'niet in de kou te laten staan'.

1.2 Bij de beoordeling van de aanvragen wordt gekeken naar het inkomen en niet naar de feitelijke energielasten.

We kunnen aan huishoudens (alleenstaanden en gezinnen) die aan de voorwaarden voldoen een energietoeslag toekennen, zonder te controleren of de energiekosten van die inwoners daadwerkelijk sterk gestegen zijn en of die inwoners over voldoende middelen (vermogen) beschikken om de energierekening te kunnen betalen. Dit maakt de uitvoering eenvoudiger, kost minder tijd en is efficiënter. Een nadeel is dat er inwoners zijn met een inkomen boven 140% WSM die een veelvoud kwijt zijn aan energie dan voor de crisis en geen compensatie ontvangen. Maar aan de andere kant zijn er ook inwoners met inkomen tot 140% die een laag energieverbruik en kosten hebben en toch aanspraak kunnen maken op de regeling. We kiezen er toch voor om uit te gaan van het inkomen omdat de aanvragen veel uitvoeringstijd kosten en inwoners veel meer informatie en stukken moeten aanleveren. We kiezen dus voor een generieke aanpak.

1.3 Het Rijk komt nog met nadere informatie over de regeling

In december volgt nadere informatie vanuit het Rijk over de uitbetaling en eventueel nadere regels met betrekking tot de energietoeslag 2023. Omdat deze nu nog niet bekend zijn is het niet duidelijk of dit gevolgen heeft voor de uitvoering. De beleidregels die nodig zijn voor de uitvoering van de regeling zullen z.s.m. op basis deze informatie door het college worden vastgesteld.

Financiële toelichting

Het Rijk keert het budget voor de energietoeslag 2023 uit. Het budget zal aan het gemeentefonds worden toegevoegd. De middelen worden toegevoegd aan de bijzondere bijstand ten behoeve van uitvoerings- en productkosten. Op welke wijze dit gebeurt wordt in december gecommuniceerd richting gemeenten.

De uitkering van het Rijk gaat uit van de berekening op basis van het aantal inwoners tot 120% van het WSM.

De geschatte 'meerkosten' van € 700.000,- die geraamd worden door de verhoging van de inkomensgrens zoals geschetst in dit voorstel zijn niet gedekt. Verzocht wordt om de kosten eenmalig te dekken uit de Algemene Reserve met dien ten verstande dat het een open-einde regeling betreft waarbij de kosten zowel hoger als lager kunnen uitvallen.

Publicatie voor bekendmaking

De inkomensgrens voor de energietoeslag 2023 wordt verhoogd. We zien dat een grotere groep inwoners moeite heeft om de energierekening te betalen. We stellen extra middelen beschikbaar om een compensatie te bieden aan inwoners met een inkomen tot 140% van het bestaansminimum.

Vervolg

Planning & communicatie

Inwoners die bij ons bekend zijn en tot de doelgroep behoren worden actief geïnformeerd. Daarnaast zetten we actief onze reguliere kanalen in om de energietoeslag (bij inwoners die tot de doelgroep behoren, maar niet bekend zijn bij ons) onder de aandacht te brengen.

Uitvoering

De aanvraag en uitvoering van de regeling start zo snel als mogelijk in 2023 . De ambtshalve toekenning vindt als eerste plaats. De informatie op de website wordt eind 2022 klaar gezet en gepubliceerd. Begin 2023 kan dit waar nodig worden uitgebreid/compleet gemaakt.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

- ## 1. Persbericht